Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 954

	HANOI						
	Ngày thường (Jours ordinaires)	Ngày chủ nhật (Dimanche)	Cả năm (Un an)	Nửa năm (Six mois)	Ba tháng (Trois mois)	Mua ngày (Au jour le jour)	Ngoại quốc (Etranger)
Một năm	6 $ 90	6 $ 90	6 $ 50	6 $ 50	6 $ 60	12 $ 00	»
Các làng và			8. 00	8. 00	9. 00	»	
Các công-sở	»	»	8. 50	8. 20	9. 50	6. 80	
Sáu tháng	3. 00	3. 50	8. 20	8. 00	9. 00	6. 80	
Ba tháng	1. 50	1. 75	1. 60	1. 65	3. 00		
Một tháng	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	1. 00		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 250

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m088 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$30 le cm/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le cm/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . 1$50 le cm/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Dại như Mường !

Ta thường nói « dại như Mường » là một câu nhiếc mắng thậm tệ, có ý chỉ cái dại mà đến như người Mường là cái dại cùng cực, không còn có giống người nào dại hơn nữa. Mà thật, đến người Mường thì dại thật; không kể chuyện khác, hãy kể ngay một chuyện thuốc cá ở Mường Houm mà bản-báo mới đăng trong mục thời-sự các tỉnh số báo hôm 15 Mai vừa rồi, cũng đủ thấy cái tính chất ăn xổi ở thì, không biết lo sâu nghĩ xa, tính cái lợi to tát lâu dài mà chỉ bẻ cái sinh kế cầu thả hẹp hòi trong một lúc. Một dân tộc có cái tính chất như thế thì còn mong gì tổ-chức được những sự-nghiệp lớn lao, gây dựng được những công trình vĩ-đại, dù được tạo-vật bầu dẫu cho mà có được cái địa-lợi tốt tươi, cái tài-nguyên dư-dật cũng đem bạc-điền đến hết mà không hề biết bảo-tồn bồi dưỡng để hòng hưởng-thụ cho được dài lâu.

Cứ như cái tục thuốc cá ở Mường Houm, lựa một khúc suối có chia ra hai dòng, đem be một dòng cho cạn bớt nước đi, rồi ngâm túi thuốc xuống nước trên đầu dòng, vò bóp cho chất độc của thuốc tan ra; khi nước đã ngâm hơi thuốc rồi thì chỉ độ mười phút đồng hồ là cá lớn cá con nhoai cả lên trên mặt nước; thế là bao nhiêu giống cá, cả trứng lẫn cái không còn sót một mống nào, thôi tha hồ mà bừng, mà xúc, hết vọt nọ đến rổ kia; cung được một bữa yêm tử no say, mà một cái vật-sản phong-phú của trời sinh đất dưỡng để dành cho một đám người cư-trụ phồn-thực ở đó hết đời này qua đời khác được thì dụng không cùng không kiệt, có khi vì một bữa đó mà đến nỗi tuyệt tông mất giống, hết sạch sành sanh, sau còn lấy đâu mà thụ dụng nữa, hại cho cả một đám người đời này qua đời khác cư-trụ phồn-thực ở đó biết là nhường nào! Một cái vật-sản cá như thế, đến cái vật-sản khác cũng vậy, thì bao nhiêu của ăn thức dùng lâu dần đều phá hủy tàn mạt hết, còn lấy gì mà tương sinh tương-dưỡng để mong cái hạnh-phúc sinh tồn. Ấy cái dại của người Mường như thế đấy.

Ta tự-phụ là khôn hơn Mường thường lấy cái dại của người Mường làm câu nói chế cười riễu cợt lẫn nhau, ai mà phải chịu cái tiếng « dại như Mường » thì lấy làm sự nhục-nhân xấu xa lắm. Vậy ta nghe câu chuyện thuốc cá của người Mường kể trên đó mà ta thử tự hỏi ta rằng ta chắc đã hết cái dại như người Mường thế chưa? Đem ví ta với Mường thì cũng khí oan thật, nhưng nếu ta quyết nói rằng ta đã biết lo sâu nghĩ xa, tính cái lợi to tát lâu dài mà không còn cái tính chất ăn xổi ở thì như người Mường thì dù ta có tự-tôn đến đâu cũng chưa dám bạo miệng nói thế được. Nhân câu chuyện thuốc cá ở Mường Houm, ta cũng hãy nói một chuyện đánh cá ở xứ ta, thì cái tính-chất dân-tộc ta so với tính chất dân-tộc Mường thế nào, tưởng ta cũng nên hỏi đầu mà mình tự vậy.

Ai đã từng lật cái bản-đồ địa-dư lý-tài của nước ta mà nhìn kỹ vào một giải ven bể về phía đông nam quốc-thổ, há lại chẳng biết nước mình là một nước rất giàu về lợi cá đầy ư? Mà xét đến cái cách đánh cá của người mình, những cư-dân duyên hải cho đến các ngư-hộ thủy-cư, tuy vì địa-thế không tiện mà không giữ được cái thủ-đoạn thuốc cá như người Mường, nhưng đánh cá bằng những lưới mắt mau, cá con không thả, cá trứng không từ, may mà sông rộng bể dài, cái thế lực tay chài của những thuyền đánh cá ta có chỗ đánh không sao bến-mảng được, không thì mấy ngàn năm nay, từ lúc vua Hùng dạy dân cái nghề đánh cá, mà cái cách đánh cá cứ tuần tập như thế mãi, thì cái giống cá là một cái vật-sản rất phong phú của tạo-vật hậu đãi cho người mình làm cái thực-liệu tương-sinh tương-dưỡng và đến lúc thông thương hồ thị lại có thể làm cái hóa-hạng xuất càng đại tiền để thường cũng tuyệt duyệt đã lâu lắm, không còn đâu có cá tươi, cá khô, cá mắm cho ta ăn, ta bán như bây giờ. Lấy một chuyện đó mà suy, còn biết bao nhiêu chuyện khác toàn là mê lợi nhỏ mà bỏ lợi lớn, thấy lợi gần mà quên lợi xa, cái tính chất lo sâu nghĩ xa, dân-tộc mình quả cũng còn thiếu-thốn nhiều lắm.

Cái giống người khôn thì cái tính chất người ta khác: người ta biết tìm-tòi, biết khai-thác, biết lợi dụng mà lại biết bảo-tồn, biết bồi-dưỡng những cái vật-sản tự-nhiên. Tức như một cái lợi cá này, ở các nước văn-minh, nào cá hộp, nào cá muối, nào da cá lấy để thuộc thành da, nào gan cá lấy để nấu thành dầu, nào mỡ cá lấy để chế thành nến, mỗi năm tiêu-thụ ra ngoài kể có hàng trăm hàng triệu, đến ngay một xứ sản cá như xứ mình mà người ta thu lợi của mình cũng không biết bao nhiêu mà kể; cái cách đánh cá của người ta từ cái khí-nghệ đánh cá cho đến cái điều lệ đánh cá đều có qui-định rõ ràng, không ai dám trái phép mà dùng những cách tận hại loài cá như người Mường với người mình đó; bởi thế nên thủ dụng tuy lâm mà sinh-sản vẫn nhiều, cái lợi cá của người ta cũng thành ra một mối đại-lợi thiên trường địa cửu.

Gần đây Chính-phủ Bảo-hộ cũng đã định cái điều-lệ đánh cá và trưởng-lệ những nhà biết dùng cái khí-nghệ đánh cá theo cách thức bên Âu-châu, mà ngoài một cái công-tỉ ngư-nghiệp của người Khách hợp biện với một người Tây, người mình hầu như chưa ai nghe biết tới, quanh quẩn cũng vẫn cứ mày cái lưới cái chài của những dân duyên hải cũng vẫn giữ cái dại na ná với cái dại thuốc cá của người Mường.

Nếu ta muốn tránh khỏi cái tiếng « dại như Mường » thì ta phải tập cái tính lo sâu nghĩ xa, phàm việc gì cũng phải xét cái lợi xa mà chớ hám cái lợi gần, mưu cái lợi lớn mà chớ mê cái lợi nhỏ, chẳng những là một sự đánh cá này, mà hãy nói ngay cái sự đánh cá này, phải bắt-chước cái khôn của người các nước văn-minh mà cái lương nguy để thu-hồi cái lợi cá của mình mới được.

T. H

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 18 Mai 1923

Cái vấn-đề trù-bàn tại nghị viện

Quan Poincaré có công bố lại các tiền-bạn của thứ-đàn nghị-viện rằng số thu nhập trong hạt sông Ruhr được thông hơn số chi xuất, và số than chở đi được nhiều hơn trước.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đồng-minh

Việc hai phái bộ Hy-lạp và Thổ-nhĩ kỳ trực tiếp điều đình với nhau để định hoãn Hội-đồng Tối-chánh sẽ quyết định về việc ấy.

Việc trong hạt trú binh

Các viên chủ nhiệm xưởng Krupp khẩng-ẩn tại tòa thẩm-án, tòa án không chấp được. Các ân M. Muller bị xử vì ẩn văn soạn có chỗ khuyết điểm. Một tòa án khác sẽ xét lại việc ấy.

Một người bảy hoạt động cụ tên là Schlageter bị kết án xử tử có không ân, không tòa án không chấp được.

Paris, ngày 20 Mai 1923

Tại bộ Thuộc-địa

M. Dupuy, quan cai-trị ở Đông-pháp mông bổ tại bộ Thuộc-địa.

Việc trong hạt trú binh

Tin Dusseldorf — Các viên chủ nhiệm xưởng Krupp bị tòa án binh ở Essen kết án đã xin khoang ân tại viện phá án ở Paris.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 19, 20 và 21 Mai 1923

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đồng-âu

Sáng hôm thứ sáu, hội-đồng tài-chánh đã xét bản tờ trình của phụ ban giám định về việc vệ-sinh. Hội-đồng hợp ý nhau về rất cả các khoản. Duy có lời lẽ một vài chỗ phải sửa đổi, thì để giao cho phụ ban coi về việc biên tập. Sau đội-đồng bắt đầu xem xét các điều khoản quan-hệ về trái khoản của nước thổ-nhĩ-kỳ nợ nước Đức, nước Áo, nước Bảo, và nước Hung, mà chiếu như các tờ hòa-nghị trước đây thì các trái khoản ấy giao về quyền Đồng-minh hội-quốc. Đại-tướng Pellé có nói cái vấn-đề ấy có quan-hệ mật thiết với việc bồi thường các sự tổn hại, vậy hội-đồng sang hoãn việc ấy đến lúc sau cùng sẽ bàn.

Sáng hôm thứ bảy, hội-đồng chánh trị, do M. Rumbodi chủ-tọa đã giải quyết xong nhiều vấn-đề mà trước kia đã giao cho phó ban giám định xem xét. Hội-đồng sẽ họp xong khoản thứ 26, về sự bãi bỏ các đặc quyền của người ngoại quốc trú cư tại nước Ấn.

Về các trường học, các nhà giáo, các nhà thương thì phái-bộ xin rằng trong hòa-nghị chỉ nói đến các công cuộc của nước Pháp, nước Anh, nước Ý mà thôi, Hội-đồng lại bàn đến các điều khoản nói về việc điình chiến. Các phái-viên Đồng-minh có xin Ismet Pacha khoan dung cho những người Hy-lạp đã bỏ Constantinople mà đi trong khi Mustapha Kémal tới mà không có giấy má phân minh. Việc ấy Ismet Pacha sẽ đi trình chánh-phủ Angora. Hội-đồng chính-trị đã làm xong công việc, chỉ trừ ra có mấy vấn-đề lãnh trừ lại như việc đảo Castellorizo, hiện các phái-bộ còn điều-đình riêng với nhau.

Lễ bách chu niên ông Pasteur

Theo báo cổ đồng chương trình kỷ niệm bách chu-niên ông Pasteur ở Paris. Hôm fy có đặt lễ tiếp quan khách tại điện quan Giám-quốc, đi thăm mộ ông Pasteur, và viện Pasteur đặt lễ kỷ-niệm tại Cao-đẳng học-đường Sorbonne, đặt lễ tiếp quan-khách tại nhà thị sảnh, đặt đại hội tại nhà hát, đi thăm Versailles và Chantilly.

Tại hội Vạn quốc

Trước khi nước Hoa-kỳ cộ cử đại-biểu đến dự tiệc-bạn của hội Vạn-quốc coi về việc buôn bán đàn-bà con trẻ, nay mai lại sẽ cử phái bộ đến dự tiệc-bạn coi về việc nha phiến, đến ngày 24 Mai này sẽ họp. Phái-bộ Hoa-kỳ có M. Stephen Porter, hội-trưởng tiểu-ban ngoại-giao tại nghị viện, và đức Kreni giáo-chủ ở New York, năm 1909 chủ-tọa hội-đồng tại nha phiến ở Trung-hải.

Việc trong hạt trú binh

Trong kỳ nhóm liên hiệp thợ thuyền hội nghị ở Dortmund viên thư-ký có công-nhận rằng trong dịp bãi công thợ thuyền và linh cảnh-sát xung đột nhau mới rồi, linh Pháp có giúp những người bị thương. Viên ấy lại nói: Thợ thuyền yêu cầu những điều phải phép, thì nước Pháp không có ngăn cấm bao giờ.

Ở Essen có bắt được quà-tặng của người linh bảy-hoạt co-khí. Ba người ấy có chân trong một hội bí-mật. Hội ấy tụ họp ở nước Đức, chuyên việc tổ chức về các hầy nơi dự-tụ.

Ở Dasseldorf vì một đường sắt mới đánh đắt, nên một cái toa máy trượt bánh.

Hội-đồng Kỹ-nghệ có xét việc tăng tiền công cho thợ thuyền. Hội đồng tìm cách giữ cho khỏi có tranh-đoan với thợ thuyền. Viên ấy viện của chánh-phủ Đức có hứa sẽ giúp tiền cho các nhà kỹ nghệ.

Anh với Pháp

350 người học sinh nước Anh sang du lịch nước Pháp, có đặt nhiều bó hoa trên đài chiến sĩ trận-vong và vô danh. Học-sinh ấy sẽ đến thăm nhà thi sảnh. Buổi chiều sẽ đi thăm Versailles.

Tại Rouen có 220 người Anh đến dự hội thể-thao. Trong số fy có 50 người đàn bà con gái. Bọn fy sẽ dự lễ kỷ niệm những nhà tử-trận. Quan phan-ty thành Londres, tức trong Comsden, các đại-tướng Peyton và Kentipon đều phải bộ fy đến.

Quan Thống-chế Foch

Quan Tổng-chế Foch đi công cán ở Ba-lan và Tchéco Slovaquie đã trở về Paris.

Một cái mỏ thủy-ngân mới

Người ta mới tìm thấy một cái mỏ thủy-ngân ở gần làng Kisa Uonome, trong quần-đảo Gelo (Nhật-bản). Mỏ fy rộng được 7 dặm, dạy được từ hai đến sáu *pieds*. Quặng mỏ fy ở đây đem thí-nghiệm có 18 % thủy-ngân. Đào lên thấy càng sâu mạch càng dầy. Các nhà tư-bản Nhật-bản sắp khai mỏ fy. Cái mỏ thủy-ngân này mà khai lên, thì nước Nhật sẽ đủ thủy-ngân dùng, không phải mua của ngoại-quốc nữa.

Số ô-tô trong thế-giới

Số ô-tô mấy năm nay tăng lên một cách đủ-đội. Cứ xem như các biển bằng kê thì rõ.

Số ô tô trong thế giới về năm 1914 cộng được 1,836.700 cái. Đến năm 1920 số fy tăng lên là 10.922.278 đến năm 1921 tăng lên là 12.589.588, đến cuối năm 1922 tăng lên làm 14.728.645.

Trong số fy một mình nước Hoa-kỳ đã chiếm 12.364.877 cái.

Sau đến nước Anh có 554.443, xứ Gia-nã-đại có 487 099 cái, nước Pháp có 290 303 cái; nước Đức có 126.092 cái; nước Áo có 97.189 cái; nước Argentine có 90.000 cái; nước Ý có 65 000 cái vân vân.

Xứ ít ô tô nhất thế-giới là thuộc-địa Seychelles của nước Anh ở gần thuộc địa Madagascar của Pháp chỉ có hai cái ô-tô mà thôi.

Còn như Hoa-kỳ số ô-tô nhiều nhất thế giới vẫn thấy một ngày một tăng mãi lên. Riêng một hiện hàng New-York cứ fy dân số mà tính thì cứ 8 người có một cái ô-tô. Người ta tính rằng nếu đường sá nước Hoa-kỳ đến đâu cũng được phẳng phiu rộng rãi như đường sá ở nước Anh nước Ý và nước Pháp thì số ô-tô chắng bao lâu mà sẽ tăng lên gấp ba ngấu fy vậy.

VĂN UYÊN

Người bạc-phận gởi cho bạn bạc phận

Xanh kia mưa nắng khéo trêu người,
Đủ đóa đào-non nỡng một thời,
Phận bạc ta đành duyên nợ trước,
Lẽu bồng ai tưởng phải sau đời,
Trăm năm sơn hải dầu vàng đá,
Nửa mảnh phong trần lắt lẻ vui,
Một tấm lòng son tình đất khách,
Xua buồn xin nghỉ lấy ai ơi!

Đêm khuya đất khách nhớ nhà

Đêm khuya trống đã khắc canh ba,
Dan díu gì đây mối mải mà!
Chiếc mộng người mê cơn thường nguyệt,
Tiệc vui ai hẩy chửa phiếi-hoa,
Lưng vơ rượu đã đổi bầu cạn,
Khắp khểnh đường về mấy dặm xa.
Nhớ cảnh bàn khoăn người cũng nhớ,
Nhớ người, người có nhớ như ta.

Võ công-Hòa (Hà Tĩnh)

Thanh tâm tài-nhân thi tập

(Vịnh Thúy-Kiều nhị thập hồi thi)
Soạn giả : *Ân sát* Cao-mạnh-Trinh
Bảo lục : *Hộ-huyện* Cao-xuân-Tụng

Hồi I

Chơi Thanh-minh gặp Kim-Trọng

Mào xuân ai khéo vẽ nên tranh ?
Nỏ nức đua nhau hội Đạp-thanh.
Phận bạc ngậm ngùi người chia suối ;
Duyên may run rủi khách ba-sinh.
Dẫy hoa nép mặt gương lồng bóng ;
Ngàn liễu đong cương sóng gợn tình.
Man mác vì ai thêm ngẩn nỗi !
Đường về chiếng để gác chênh-chênh.

Hồi II

Tương tư

Hết nghỉ gần thôi lại nghĩ xa,
Hiu hiu ấn sách ngọn đèn tà.
Gương loan phẳng phất bóng cung quế,
Giấc bướm mơ-màng khách trường xa.
Mười vận sầu tuôn đôi giọt ngọc.
Trăm năm duyên hẹ một cành hoa.
Mải tây bỗ lúc chờ giăng dựng,
Rày đã vườn xuân lỗ một hoa.

Hồi III

Kim-Trọng sang nhà Kiều tự-tình

Dan díu vì ai luống ngẩn ngơ,
Để ai gió đóa lại giăng chờ ?
Sông Ngân đã bắc cầu Ô-thước,
Phận liễu còn e trận gió mưa.
Lựa mối tơ tình năm ngón rạo,
Rập lời lửa dục một lời thưa.
Đước hoa muốn vẹn niềm băng tuyết,
Nào phải giăng hoa khéo ỡm ờ ?

Hồi IV

Gặp nạn bán mình

Sự đâu sóng gió nổi con đen !
Chín chữ cù lao phải báo đền.
Ơ hẽ sự quân chi liều phận thiếp !
Tình thâm ấn để chắp duyên em !
Nước non nghìn dặm đôi hàng lệ,
Tấm sự năm canh một bóng đèn.
Nông nỗi Lê-thị-dương người có biết ?
Nay là trăm quạt của tàm tơ !

Hồi V

Bán mình tự thân (1)

Trử đem tình hiếu bắc đồng cân,
Trăm thảm nghìn sầu kết mối thân !
Bèo dạt mưa trôi đành với phận,
Đào thơ liễu yếu nặng hoa lìa gốc,
Vì gió xoay nên nước đến chân,
Nông nỗi hợp tan lời gắn bó,
Giới già ấn cũng mỏ đường nhân.

(Còn nữa)

(1) Từ đây trở xuống không có đề mục, vậy đây xin tạm đặt cho để xem chừng chắc đã là đúng ý.

LỜI ĐÀN BÀ

Người nghèo đối với người giàu

Ở đời gặp cảnh bần-bách, thời rằm phần đều chịu thiệt thòi mới thấy, không những cái hình thức để thua sút, mà cái tinh-thần cũng phải thua mòn dần đi, thường vì sự ăn của có đề nên lắm lúc tâm cho khôn hoa ra dại, mạnh phải thành yếu: bởi vậy mới có câu cạnh-giới sinh duy tiền nan-sử, nếu tiền tiêu trang-sĩ đảng là dư ». Sự bạc cười của người nghèo đối với người giàu thì nhiều như cỏ rác đã lập thành một cái dị-tục rồi, bất tất phải than thầm trách vụng làm gì cho nguỵ, chung trong sự nghèo cũng có nhiều cách khác nhau, một đường là nên nhẫn, nhịn, đường là quả-cảm. Sách nho dạy rằng: Kiếp trẻ cỏ dùng, treo-nhân cùng tư lệm hĩ » Ấy thế là người nghèo quân tử thời biết thủ phận an nguy-hiểm, không may thêm những của người, nghèo mà bền chí không may đổi tính nết, còn đâu tiền-nhân nghèo thường nói vì cái-nghèo mà khuẩn, sinh lòng trộm cắp trở ra nữa đối, ăn trộm ăn cướp, ăn quỵt ăn ba rọi, ăn nhờ ăn xin, tổng quát bao nhiêu tiếng ăn toàn là tuồi xấu, ai mà mến phải nói là kể nên.

Ôi, nghèo mà được tiếng là người quân tử thực cũng một điều tối khó, trên cao đương đã lấm lại ra cuống bòn-xe mưa vong, nông không, nhỉ chỉ nợ không-khí mà sống nói, khi đã xong xuôi với đời, tưởng ta phải chịu sự đời rằng buộc cho, thân-nhi cần người nghèo đời với tuân-nhỉ người giàu giàu mà là lại đó; nên khó gọ chi-khí không-khai cầm cho cho vững chi cho khỏi rỉ vật-chất cám dỗ say đắm, quân mất cái thiên-chân của con người.

Làm người nghèo mà giữ cho trọn vẹn cái nhân-cách, chỉ dạy có cái lòng trong sạch sáng suốt, nhiên hậu người ta mới phục, mình đã không có thể tự lập lấy giàng sang nỗi, thời không nên thấy giàu sang của người mà lấy lắt cầu cho có đẳng. Cầu người ta, lắt người ta kiêu với mình, cầu người ta thời phải dùng hết cơ-tâm xảo-trá mới kiếm-nhanh ma được. Như thế cũng không có-danh-dự gì, nên chi người ta ở đời nên tây phận gia giữ thanh thực riêng riêng, làm lụng công việc, biết điều phải chẳng, thân tay nghèo mà danh vẫn không nghèo, đối với người giàu hà cũng có một phần đỗ-sẻ hay sao? — Ai dám cho nghèo là toàn hèy hết cả, ai dám chẳng giàu là toàn hay hết cả ?

Đạm-Phương nữ sử, Hnế

Quan Toàn quyền Baudoin tại Trung-kỳ

Quan Doc'ear Wite. — Quan *Docteur* Wite đại-biểu hội Vạn-quốc (cùng với quan chánh sở Y-chính

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Vạn-tượng và Bạch-tân bội tinh. — M. Ng.-văn-Chuyên, quản tây phải ở tòa Kiểm-sát tài-chính

Tổng-đốc ra diễn-thuyết, chủ đích nói về cải-lương dân tục, đại ý ngài nói : Từ khi có chính chiếu đến giờ,

Linh phá ra bắt thí chúng lại kháng cự lại Vì bên linh phá ít quá, nên không bắt nổi bọn phu, thời quan

đường An-khê để sang Kontum. Hồi 8 giờ ngài có đến thăm nhà máy tơ ở Phú-phong. Ở đó có được 100 cái bể ươm tơ, mỗi ngày kéo đến 1.000 cân kén và dùng đến 600 thợ. Quan Toàn quyền có hỏi han ân-cần về việc [illegible]

Hồi 10 giờ thì ngài tới An-khê là nơi nuôi ngựa lợi hơn Huế nhiều, hiện ở đó được 140 con ngựa và lại nuôi được nhiều thứ bò và cừu nữa.

Quan Toàn-quyền xơi cơm sáng xong lại đi Dak-jappan và 16 giờ thì ngài tới Kontum. Con đường ấy bây giờ rất tốt, mỗi tháng có đến hơn 600 xe bò đi lại. Đường ấy sau này, một phần sẽ thuộc vào đường từ Huế đến Saigon qua hai hạt là Dalat và Kontum.

Quan cai-trị Kerbrat cùng các quan trong hạt, các cụ các cố bên giáo và dân Nam, dân Mọi đến đón ngài đông lắm. Cả ngày 20 ngài ở lại Kontum để khảo sát xem có thể cho đường ấy thông với Quảng-nam Quảng-ngãi được không.

Quan Toàn-quyền cùng với quan Khâm sứ Pasquier đi hết cái đoạn đường thuộc địa số 14 cho đến đồn Bác-tê, cách Kontum 60 kilomètres. Các dân Mọi ra chào ngài đông lắm, nhiều bọn lại nhân dịp ấy mà xin ra thú.

Buổi chiều ngài đi thăm trường học, giáo đường, nhà thương và trại khố xanh. Ngài đến chỗ nào cũng rất lấy làm bằng lòng, bởi vậy ngài có phát Danh dự bội-tinh cho các trưởng Mọi và các hàng cai đội khố xanh đã có công nhất với Nhà-nước.

Buổi tối dân Mọi ở Kontum có theo tục bản xứ làm lễ mừng ngài.

Sáng hôm qua, quan Toàn-quyền cùng với quan Khâm-sứ Pasquier đã biệt Kontum [illegible] Trời hôm ấy rất là mát mẻ. Các làng Mọi ở cao-nguyên Djiring ra chào ngài đông lắm. Quan công-sứ Sabatier tỉnh Ban-mê-thuột ra đón ngài tại Kalao. Dân các hạt gần đó đều bày quà áo ngày tết ra đón ngài. Hồi 16 giờ, ngài tới Ban-mê-thuột, các trưởng Mọi các quan chức bản hạt và thầu nào đến nghênh tiếp ngài rất đông. Ngài có đến thăm trường học và trại khố xanh.

Ngài định hôm nay đi Bandon và ngày mai thì sang Léo để xem con đường sau này sẽ nối Darlac với Lang-biên.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Mai 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 95 và 8 f 00 kể từ ngày 21 này.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 18 Mai 1923* : 3 %. 57,60. — 4 %. 1918 61,97. 5 %. 1915-1916 75,90 — 5 %. 1920 89 85. — 6 %. 1920 91,65.

Tin tàu. — Tàu *Commandant Mage* khởi-hành ở Londres tới Saigon sáng 22 Mai 1923

Ngày kỷ-niệm Pasteur tiên-sinh — Quan Thống-sứ Monguillot vừa thông tư cho các quan cai-trị đầu tỉnh tờ chu-tri sau này:

« Ngày kỷ niệm Pasteur nay đã nhất định vào ngày chủ nhật 27 Mai. Ngày hôm ấy phải kéo cờ hết, nhưng không nên tiêu tốn khoản gì cả, vì mục-đích ngày kỷ niệm ấy là lược thuật lại cái công-nghiệp của Pasteur tiên sinh và thu lấy tiền để mở mang thêm những nhà thí-nghiệm theo phương pháp Pasteur. Quan chánh Đốc học Sơ-đẳng sẽ gửi cho các ngài một cái bố-cục về cuộc diễn thuyết do các ngài hoặc các ông đốc học các trường diễn ra và buổi ấy thì phải mời tất cả người Âu cùng là những thân hào Annam ai có thể lên tỉnh được thì đến nghe cả. Sau cuộc diễn thuyết ấy sẽ bán những cái huy chương. Nếu những huy chương ấy gửi đến các tỉnh không kịp ngày thì các ngài sẽ cho quyên giáo để giúp vào việc đã nói trên ấy, số tiền thu được bao nhiêu các ngài sẽ gửi *mandat* kho bạc về bản chức.

Các quan lại và thân hào Tây Nam không đến nghe diễn thuyết được thì sẽ gửi sổ quyên về tận nơi để quyên tiền. Việc tổ chức ngày kỷ-niệm này tôi để các ngài được tùy nghi định liệu »

phanh cùng các phố xá.

Chiều hôm ấy ngài lại trở về Saigon.

Cuộc đua xe-đạp ban đêm. — Đến tối thứ bảy 26 Mai 1923 hồi 9 giờ trên trường xe-đạp lại mở một cuộc đua xe đêm. Ngoại những thi xe đạp lại có cuộc xe chạy theo xe mô-tô và cuộc chạy thi chân cho người Tây và người Nam nữa. Buổi ấy sẽ có phường nhạc binh đến giúp việc cho hội được thêm vui.

Phòng Thương-mại. — Trong những việc hội đồng Thương-mại Hanoi bàn trong kỳ ngày 11 Mai vừa rồi thì có những việc sau này đáng thuật lại.

Về việc tăng tiền cước xe lửa đường Nhà-nước thì phòng Thương-mại không thuận để cho tăng lên nữa, nhất là hạng tư là hạng cho người Annam đi thì chỉ nên tính mỗi kilomètre một xu mà thôi, trước có 0 p. 008 một kilomètre mà nay tăng lên đến 0 p. 012 thì thật là thái quá, e rằng tăng mãi thì người Annam không dám dùng đến hỏa xa nữa. Cứ như sự chiêm nghiệm của phòng Thương-mại thì từ khi xe-hỏa tăng tiền lên, số hành-khách Annam đã kém bớt nhiều, vậy thiết tưởng phải định giá lại thế nào cho nhân dân ai cũng dùng đến xe hỏa được mới phải.

Về việc thi hành điều-luật bảo trợ cho các thợ thuyền bị nạn trong khi làm việc thì trừ hội-viên Annam không kể còn các hội-viên Tây đều không thuận cho cả, nói rằng chưa đến giờ thi hành được điều luật ấy tại xứ này, các ông cho rằng dân trí hãy còn kém mà đem điều luật ấy thi hành thì thiệt hại cho các chủ nông công thương, vân vân.

Y-khoa bác-sĩ Sarraïlhé

6, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 395

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sản.

Bệnh đau dạ dầy, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày giờ cho bệnh nhân đến chữa.

2080

Bằng Cao-đẳng tiểu-học Tây. — Kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu-học Tây (B. E. P. S.) nay đã xong hẳn rồi, các cậu có tên sau này đều trúng tuyển, thứ tự theo vần A B C:

MM. Trần-lâm-Bảo, Lê-sĩ-Biền, Phạm-nguyên-Cảnh, Phạm-phan-Côn, Trịnh-đình-Cung, Ng-tất-Đắc, Vũ-quốc-Đạo, Phạm-quang-Đẩu, Ng-v-Đệ, Phan-thanh-Điện, Nguyễn-ngọc-Diệp, Phạm-xuân-Độ, Phạm-học-Hải, Vũ-Hiền, Ng-duy-Hoán, Ng-thụy-Hùng, Trịnh-đình-Hữu, Vũ-đình-Huy, Đào-quý-Huyên, Bùi-đình-Khải, Nghiêm-xuân-Khải, Phạm-ngọc-Khôi, Nguyễn-khắc-Kiền, Bùi-huy-Khuê, Lê-v-Kính, Đặng-đức-Kim, Vũ-hữu-Kỳ, Phạm-trọng-Lương, Ng-Mai, Ng-đức-Mão, Hoàng-tích-Minh, Phạm-v-Mỹ, Đặng-v-Năng, Lý-v-Nhã, Ng-hữu-Ninh, Lê-hội-Phú, Ngô-quốc-Quyền, Phạm-huy-Quỳnh, Ng-văn-Sắc, Đỗ-v-Tần, Bạch-nh-Thăng, Lê-trọng-Thanh, Ng-bảo-Thọ, Vũ-văn-Tình, Ngô-v-Tình, Trần-thoại-Trân, Ng-hữu-Trí, Ng-xuân-Trương, Phạm-duy-Tư, Ngô-chúc-Tuân, Trần-thiện-Ty, Đỗ-như-Uẩn, Vũ-v-Uông, Trần-v-Uyển.

Bản-quán có lời mừng các cậu mới trúng tuyển.

Cải chính. — Trong số báo ngày 19 Mai có đăng lầm tên cô *Nguyễn-thị-Hợp* đỗ bằng ấy là Ng-thị-Học. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

Về việc cấm thi. — Đạo nghị định ngày 12 Septembre 1922 cấm mấy người học-trò bị bắt được thi gian bằng Sơ-học ngày năm ngoái không được dự thi đến nữa thì nay về phần cậu Vũ-huy-Bính được bãi đi.

Nguyên là bây giờ sở Học-chính đã xét ra cậu này bị oan, cho nên không những được xóa tên trong cái sổ cấm thi trước mà lại được lĩnh cả bằng nữa.

Đương đi thì dừng ô-tô lại, cắm cái va-ly vào hàng cơm nghỉ đánh chén. M. Beaumont là người sở Thương-chính, nghi có thuốc phiện lậu bảo tên ấy mở va-ly ra khám thì Hà xua [illegible] Sinh cứ việc ăn uống. M. Beaumont cầm roi vụt một cái thì người chauffeur dậy ôm lấy vật xuống đất bị thương ở đầu. Tòa án Trừng-trị ở Vinh phạt Sinh 2 năm tù án treo và 500 quan. Tòa Thượng-thẩm giảm tội từ xuống 1 tháng án treo và tha cho tiền phạt.

Ngăn trở việc khám rượu lậu. — Hôm 11 Janvier 1923, một viên Thương chính cùng lính đến đồn điền M. Rochard khám bắt được rượu lậu. Tên Ng-v-Bảo là trương-tuần thấy thế liền sai lũ điền-tốt ở đấy là lũ Trần-đình-Vũ đánh trói viên ấy cùng lính lại đốt nhà lên, vu là đến ăn cướp rồi bắt người thương-chính làm giấy nói rằng đến khám không bắt được gì cả. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt tên Ng-văn-Bảo 8 tháng tù và 500 quan, tên Ng-hữu-Đạo, tên Trần-đình-Vũ, Hồ-thị Di, Ng-sinh-Lợi, Ng-v-Khắc, Đỗ-trọng-Giồng tức Ba, Đỗ-trọng-Kiên tức Hai mỗi tên 6 tháng tù và 500 quan. Tòa Thượng thẩm tăng tội tù tên Ng-v-Bảo lên 10 tháng và y án phạt những tên khác.

Ngăn trở việc tuần-phòng. — Hôm 11 Janvier 1923 tên Vũ-huy Cát buôn bán gỗ ở tỉnh Nam-định trọ ở Đồng-hới (Trung-kỳ) chống cự một người lính khố xanh coi việc tuần-phòng. Khi quan đồn Đồng-hới đến nơi thì lại đối đáp lại. Tòa án Trừng trị phạt tên Vũ-huy-Cát 1 tháng tù và 200 quan. Tòa Thượng thẩm giảm tội tù xuống 12 ngày và tha cho tiền phạt.

Tại rạp chớp bóng Palace

Rất nhiều phim mỹ-nghệ

có phường

ERUCH AND EDNA

Một tay quỷ-thuật giỏi

Phim VUA NGHỀ XIẾC

Hồi thứ 7 và 8

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ

Chữa các bệnh người lớn và trẻ con

[illegible]

Ngạch thư-ký học-chánh. — Những viên có tên sau này thư-ký tập sự tại nha Học-chánh Đông-Pháp được thăng thư-ký hạng sáu từ ngày 4 Mai 1923.

MM. Ng-trung Đoan, Ng văn Luân, Tô văn-Thanh, Ng-hợp-Giao, Lê-văn-Tiến, Thân văn Tuyên, Trần-v Bính, Ng-Tề, Ng-ngọc-Lương, Hoàng-Quan.

Ngạch Tòa sứ. — M. Ng-bích-Liên, thư-ký hạng ba tại tòa sứ Yên-bày thì nay đổi đi Bắc-ninh thay M. Ng-trí Hoa về nghỉ.

M. Ng-văn-Năng, thư ký hạng ba tại Quảng-yên nay đổi đi Ninh-bình thay M. Bùi-văn-Toản, thư-ký hạng ba về nghỉ.

M. Lê-đình-Can, tức Kan thư-ký tập sự mới bổ thì nay đổi đi Quảng-yên thay M. Ng-văn-Năng.

Ngạch kháo-bộ. — M. Lương-kim-Phong, khán bộ thường hạng tư tại Nam-định nay đổi đi Tuyên-quang thay M. Ng-văn Lan đi Nam-định.

quan trên thưởng như thế thực là xứng đáng lắm.

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tơ Bi cơ man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Ngạch thừa phái. — M. Vũ-xuân-Nghiêm, thừa phái hạng tư tại châu Thủy-vĩ (Laokay) nay đổi đi Sơn-tây thay M. Ngô-văn Can về hưu.

M. Nghiêm-ngọc-Diêm, thừa-phái hạng năm huyện Phong-doanh (Nam-định) đổi đi Thủy-vĩ thay M. Vũ-x-Nghiêm và lại kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp.

M. Ng xuân Đài, thừa-phái hạng năm tại huyện Vụ-bản (Nam-định), nay đổi đi châu Văn-bàn (Yên bày) thay M. Ngô-văn-Nhân và kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Đánh rơi, mất cắp — M. Lê-đức-Rao là thư-ký sở Lục-lộ nhà ở làng Hàng-kênh có đơn trình đánh rơi ở đường Belgique một cái ví trong đựng mười lăm đồng bạc, một cái giấy biên-lai thuế thân số 4037 và một cái vé cầm đồ cầm ngày 19 trước ba đôi hoa tai và một bộ khuy bằng vàng lấy tất cả 16 đồng bạc. Hiện nhà cầm đồ đã có giấy báo về việc ấy. Vậy bà con trong thành-phố chớ nên thấy rẻ mua lại vé cầm đồ mà ngộ nhỡ nhầm lại mua phải của phi nghĩa.

Tên Phạm-v-Tiến, quán làng Phạm-xá lại sở Cẩm trình rằng vừa rồi đi tàu « Chéong-On » bị mất cái « mi-dét » trong đựng quần áo và quyển sổ căn cước nhà binh lính-tập : livret de tirailleur)

Hành hung. — Vừa rồi tên Ng-v-Trạc tức Cha 40 tuổi, làm nghề thợ mộc, nhà ở Hạ-lý, thuộc về hộ tư, đánh người thợ bạn có thương tích là tên Lê-v-Lợi, 19 tuổi. Việc này sẽ đem ra tòa án phân xử.

HÀ-ĐÔNG

Quan Công-sứ đi kinh-lý — Quan Công sứ Lochaud là một bậc đại-gia kinh-tế, thứ nhất nhiệt-thành về việc cải-lương dân-tục.

Mới đây, ngài đã thi-hành chính-sách ấy ở tỉnh Sơn tây. Toàn tỉnh đã nhiều nơi được thành hiệu, trông thấy một cái kết-quả rất hay.

Nay ngài lại đổi về trọng nhiệm tỉnh Hà-đông ngài lại muốn mang cái chính-sách hay ấy thi-hành cho các dân thôn. Vậy khi ngài mới nhận chức xong, chưa kịp bàn đến các công việc khác mà đã lấy việc cải-lương dân xã làm việc rất cần hơn cả, định đi kinh-lý khắp các phủ huyện để hiểu-dụ về các công việc cải-lương.

Hôm 16 ấy vừa rồi, ngài có về phủ Hoài đức để hiểu dụ.

Quan phủ đã trần-thiết nghi-tiết, có quạt chiêng trống nghi vệ, nghênh tiếp rất long-trọng.

Đúng 7 giờ rưỡi quan Công-sứ, quan Tổng-đốc và quan Thương-tá đi xe hơi đến. Khi vào đến cửa phủ thì có phường nhạc cử nhạc chào, và đốt pháo mừng.

Quan phủ và quan trợ-tá cùng các thân-hào chức dịch ra chào. Các quan vào yên tọa thì quan Công sứ có nói với quan phủ họp hết cả đông đủ ở trước chính đường, rồi ngài và quan

trương để bênh vực lòng công-lý, chắc rằng bây giờ hai nước ràng buộc lấy nhau càng ngày càng chặt để dắt dìu nhau lên con đường tiến-bộ không thể nào mà xa cách nhau ra được nữa.

Ngài lại nói rằng hôm nay ngài về đây không phải là ngài lấy quyền quan Công-sứ hiểu-dụ cho dân, ngài lấy tình bằng hữu mà bàn bạc các công chuyện cải-lương ích lợi ra thế nào.

Ngài lại mong rằng những người có mặt ở đây, là những bậc tai mắt ở trong dân, mang những nhời ngài nói ở đây về nói chuyện lại cho những người ở nhà cùng được nghe.

Ngài nói xong rồi thì quan Tổng-đốc, nhân cái ý kiến đó, hiểu bảo lại cho một lần nữa. Ai nấy cũng đều im lặng, để tai nghe những nhời châu ngọc, ghi tạc những câu nói quí-báu.

Rồi ông Phạm mạnh-Xứng thay mặt cả hàng huyện đáp lại mấy nhời cám ơn các quan . . . . sau hết có đoan rằng dân Từ-liêm xin một lòng làm hết nghĩa-vụ trong việc cải-lương cho được thành hiệu khỏi phụ bụng các quan trên đã trỏ bảo cho.

Tỉnh Hà-đông ta nhờ được có quan Tổng-đốc Hoàng-trọng-công nhiệt thành về việc công ích, khởi xướng ra việc cải-lương dân tục đã thi hành cho trong tỉnh được ngót 20 năm nay nhiều xã đã thấy thành hiệu.

Nay lại nhờ được có quan Thống sứ đại thần Monguillot ngài cũng vui lòng giúm giúp về việc cải-lương, đặt ra nghị định thi hành cả toàn kỳ, nhưng tỉnh Hà đông ta ở gần ngay chỗ đô hội là chỗ tai mắt các quan trên trông đến, lại được quan Công-sứ và quan Tổng-đốc một bụng khuyến nhủ các dân thôn làm các việc công ích dắt lên con đường tiến bộ chắc sau này thành ra như hoa như gấm, theo lối văn-minh bước lên được bước trước, có nhẽ chóng hơn các nơi khác.

D. P.

VIỆT-TRÌ

Cái nạn xe lửa. — Việc người bị nạn xe-lửa đã nói trong tờ báo thứ bảy trước thì nay đã rõ như sau này: đứa bị nạn ấy tên là Đỗ-văn Khiết, 17 tuổi, quán làng Việt-trì, làm phu trải đá sỏi cho một người thầu-khoán của công ti xe-lửa ở Việt-trì. Chuyến xe-lửa giải đá sỏi giở ra về Việt trì chiều hôm 16 tây gần đến Phú-thọ tên Khiết ở toa xe này đi sang toa xe khác bước hụt chân ngã bị bánh xe nghiến nát cả bàn chân trái đến mắt cá chân rồi người cai phu kêu cho xe đứng lại để đem tên Khiết về nhà thương Phú-thọ, nhưng nó xin về nhà thương Việt-trì, sau xem ra phải cưa chân cho nên phải đưa về nhà thương Hanoi sáng hôm sau phiên xe lửa thứ nhất.

CAO-BẰNG

Tiễn biệt. — Bản quán tiếp được bài sau này:

M. Đinh-văn-Trân thư ký tòa sứ, thuyên đi Yên-bay thì đã đăng trình chuyến auto ngày 11 Mai vừa rồi. Từ khi được tin ông sắp tiễn biệt, trong chỗ quan-thân bằng bối ai nấy đều có ý bồi hồi nhớ tiếc, vì ông là người rất lịch thiệp. Mới rồi ông lên đường các ông phán ký đồng sự có thiết tiệc tiễn ông và có mấy câu hâm mừng rằng:

« Cuộc vui nhớ buổi hôm nay,
« Đường đi một bước một ngày một cao.
« Gặp hội phong trào. »
« Mừng nay gặp hội phong trào,
« Chờ xem chín bệ áo bào vua ban.
« Nghìn dặm quan san. »
« Tiễn nhau nghìn dặm quan-san,
« Chờ nghe tiếng hạc tiếng đàn xa đưa!
« Nghĩa cũ tình xưa »
« Nặng vì nghĩa cũ tình xưa,
« Non Sầm sông Hiến đợi chờ vinh qui
« Hội họp chi kỳ. »

Giản-Khanh lại cảo

PHÚ-THỌ

Phu làm đường nhũng nhiễu. — Người ta nói rằng con đường Phú thọ đi việt-trì có một bọn phu chữa gần quãng đường Lâm-thao, thường hay đến gần các làng ở đấy mà ăn cắp. Vừa rồi bọn phu ấy vào một cái rừng cấm gần xã Hữu-bổ ăn cắp củi, dân đấy ra ngăn cấm nhiều lần không được, cho nên họ mới rủ nhau ra rình bắt được trói giải nộp quan Phủ xét. Khi đi đến gần Phủ thì bọn phu đường làm đường ấy chạy lại đánh tháo cho mấy thằng bị trói, chúng đánh phải mấy người bị thương

bọn phu ấy có mấy tên cai làm đầu đảng thì đã phải tống giam rồi.

PHỦ-LÝ

Cái hại bèo tây. — Các con sông thường cũng mọc lắm bèo tây, song chưa thấy đâu lại quá như con sông Đê về hạt Duy-tiên. Nếu ta đến đấy mà xem, thì thật trên trời mà dưới bèo tây vậy. Bèo tây nhiều quá đến nỗi nước sông vướng đọng, tôm cá cũng chết nổi lên, mùi nước tanh hôi, dân duyên-giang ăn nước sông này đều lấy làm khổ sở. Chẳng những thế, bèo đóng dày bằng thước, thuyền bè đi lại không thông, những người buôn bán trong vùng đều phải phàn nàn ta thán. Mong rằng việc này, quan trên sẽ lưu tâm xét đến, nghiêm sức cho dân duyên-giang súc hót đổ lên bờ. Chẳng kẻo nếu cứ để bèo sinh sản mãi ra, thì thực là ngăn sông cấm chợ, có hại cho sự giao-thông; mà nước bẩn người ăn, rất có hại cho sự vệ-sinh chung vậy.

Mới nảy nòi. — Ở thành-phố ta mới nảy nòi ra một lũ ác-thiếu, có người thường tặng cho họ cái tiếng « công-tử bột » cùng « công-tử xác », song kỳ-thực là một bọn hắn như vô-giáo-dục chớ chẳng là công-tử vương-tôn gì! Lạ thay chúng cũng là kẻ có nhờ ánh sáng giáo dục mà sao lại thành cái tập quán hư hèn ấy. Cứ thường chiều chiều lũ năm lũ ba, hoặc đi chơi không, hoặc diện xe đạp chạy rong càng phố, đi đứng chật đường, thỉnh thoảng lại giương đôi mắt qua mà lấm-lét với mấy cái đuôi gà ở trong các hàng buôn bán. Đêm đến thì cũng rong rong như thế, song bây giờ trời tối cửa hàng đóng, thì những bộ nhố nhăng không diễn nổi ra được ở trong nơi ám-muội, tức thì lại dở cái thủ-đoạn « dòm cửa », hễ nhà nọ sang nhà kia. Nghe đâu bọn này cũng thường đi lại xóm Bình-khang, song chỉ vì không đượm hơi đồng nên chị em cũng ra chiều bỏ lỏng. Ôi! thanh niên! Ôi! giáo dục! Ôi! làm nhục cho cả giống nòi!

Tiền trình tuyệt vọng,
Học vấn công toi!
Đời người đến thế thì thôi!
Cái gương tầy tiếp thử soi lấy mình!

Sái phong cảnh. — Chùa Bầu là một nơi Cổ-sát vẫn có tiếng ở vùng ta, chẳng những chùa dựng đã lâu, mà phong cảnh lại cũng rất đẹp, mây bay khói phủ, cây lá rợp trời, nước hồ ba mặt bao la, mỗi khi buổi sớm chiều hôm, sóng yên gió lặng, nước trong xanh ngắt như một tấm gương kim cổ đã soi bao nhiêu là cảnh tang-thương, cái cảnh khoáng giã bình đạo, lại bát ngát bao la, rõ ra một nơi thanh tịnh thế giới. Từng gác chuông ngoài, thềm ăn xuống nước, hồ sâu lồng bóng dưới thủy cung đường như lại còn một nơi phạm-vũ thanh lương. Tiếc thay ngày nay nhà sư ở chùa tu sửa lại những nơi đổ nát, song không biết phương tồn cổ, sửa chỗ nào là phá ngay lối kim thời, trong chùa lát thay bằng gạch kẻ hoa, mà chỗ chùa đứng mỹ xuống bờ, thì lại đổ đất thêm ra cho rộng. Thành thử đổi hết những qui-mô cổ ra chế độ kim. Tiếc thay! Thực là một sự sái phong-cảnh vậy.

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan Toàn-quyền Baudoin đến Huế — Quan Toàn-quyền Baudoin cùng phu-nhân đã đi xe ô-tô đến Huế chiều ngày 16 Mai. Tại phủ Khâm-sứ bày cuộc nghênh tiếp ngài rất trọng-thể.

Đình thần viện Cơ mật có đến yết-kiến ngài tại phủ Khâm-sứ và ngài cũng đã đáp lễ yết-kiến ấy tại viện Cơ-mật. — Hoàng-thượng thánh-thể vi-hòa nên quan Toàn quyền không vào yết-kiến Hoàng-thượng.

Sáng ngày 17 quan Toàn-quyền cùng quan Khâm-sứ, quan Đổng-lý đi đến thăm các công-thự và các đồn linh tập binh và nhạc-binh ở Huế. Sáng ngày 18 ngài lại cùng quan Khâm-sứ đi ô-tô vào Dalat và đi kinh-lý hai tỉnh mới là Banmêthuột, Kontum.

Ngài vào tỉnh Dalat rồi vào Saigon. đến đầu tháng bảy tây ngài sẽ trở về Hanoi.

Ai tin. — Quan Đốc-học trường Quốc-học Huế là M. Maillard mới tạ thế hồi 8 giờ rưỡi tối hôm 13 Mai tại nhà thương Huế. Qua đến chiều ngày 15 hồi 5 giờ rưỡi cất đám đưa đến an táng nơi đất thánh

(Xem trang thứ ba, cột thứ nhất)

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(*Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp*)

Soạn-giả : Alexandre DUMAS

Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Mỗi tập (32 trang) 0$15 (tiền cước 0$08)

Toàn bộ (24 tập) 3.00 (tiền cước 0 . 35)

Ai mua xin gửi thư và mandat cho :

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn

61-63, Rue du Coton, 61-63

HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

鋪金賽南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

sau nhà thờ Phủ-cam. Lễ đóng chung ngài rất trọng thể, tất cả quan lại bài chánh-phủ, sinh-đồ trường Quốc-học đi đưa đám rất đông; khi hạ khoán quan Khâm-sứ cùng quan Chưởng-giáo học-chánh có đọc hai bài điếu văn để tỏ lòng thương tiếc về sự vĩnh biệt của ngài [illegible]

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Ai tin. — Bản quán được tin [illegible]

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

舖金寶南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vàng, xuyến, hoa, nhẫn, giây đeo đồng-hồ, giây truyền, đầu gậy, cán ô, tai-tạc, vỹ thoa lá, hộp thuốc lào, vỏ điếu, v. v... tặng vàng đồng tuổi đúng cân và toàn bạc cẩn. Có nhiều thợ khéo để làm hàng bán các quí-khách đặt tối-riêng.

BÁN : Vàng điệp Vinh-thịnh-long, một đã thực đủ nặc một ngoa thoạt, giây đeo tuổi nặc, giây kim thanh giây kim-tiền đồng-hồ quả quít và bạc đủ thứ, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc. 2042

Savon Cadum

Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoàc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều món độc khác làm cho nước da mất sự mịn của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưỡi mòng, thì savon đó làm nhiều mỡi, chắc nó phải làm dầy nước da.

Savon Cadum, bào chế mỗi kỳ lưỡng và trong sạch ; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịnh, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị buổi-bậm bịch lại, thì nó mọc ra ra, nên cũng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa sỗ nhơ-nhớp mà làm cho cái da cuả ta được khoẻ khoắn và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kiêm, gì người ta đáng nó không bỏ được, mà lại tốn bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là mai quang.

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc xe những hình lạ, làm trò-cười cho lũ con nít ngoài có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nạp sổ đoạt phòng của MONTÈS qui dâng, cụ chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền các phủ thị phê cho qui được phòng chế-tạng để lưu thanh-giá.

Khâm thử.

張膳以嘉有按慶
表樂製規炤定
聖福福福三
旨名順祥年
欽批經內亞
此示試大月
內閣官商初
閣官商用房七
奉御前房日
行用房內
上允准奉
諭旨准閣

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 8, 4, 6 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đăm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết. 2064

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xen cành không được cắn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cần chỉ hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại được điện, ngộ ai vô ý dụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện hiểu.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc ấy cũng được.

Kính nhất hợp thời

GỌNG VÀNG VÁNH ĐỒI-MỒI

Cả cước mỗi cái 3$50 và 2$50

Hộp bằng aluminium 0$70

BÁN TẠI

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, Hanoi 2046

華 PAO-VA 寶

28, Phố Đồng Đò, Hanoi

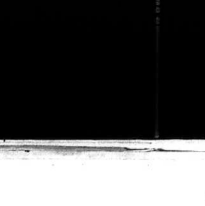
號八廿路門哲福行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng bây chúng tôi mới có sang : 1° Một hộp đồ nghề rất tốt như là quả cân chạm rồng, vòng, điếu ống thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một hộp nhiều kính đủ cỡ thứ mặt, một đen một trắng, một vàng, một mài là cây, vân vân. Lại có cả một thứ kính gọng bằng vàng tốt, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân : quí xuân đến hạ mà đeo những thứ kính này thì bụi phấp vệ sinh lắm lắm.

3° Một hộp đồng-hồ quả quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng hồ chiêm-chàm, vân vân.

4° Một hộp chiếu sắc đủ cỡ, lụ sợ, bắt sợ, bắt sợ để soi-xét, thứ nào cũng được và tử hình vân vân

5° Một hộp đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Kìa thứ hàng mới sang kể năm số trên xây chúng tôi xin bán ba giá, mong cậy giúp quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Kính cáo đủ mọi trang, chân bán, ngọc ngà, vàng thì khi nào kể, chắc các quí khách cũng đã thường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Đồng Đò số nhà 28 Hanoi.

Savon Cadum

Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoàc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều món độc khác làm cho nước da mất sự mịn của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưỡi mòng, thì savon đó làm nhiều mỡi, chắc nó phải làm dầy nước da.

Savon Cadum, bào chế mỗi kỳ lưỡng và trong sạch ; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịnh, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị buổi-bậm bịch lại, thì nó mọc ra ra, nên cũng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa sỗ nhơ-nhớp mà làm cho cái da cuả ta được khoẻ khoắn và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kiêm, gì người ta đáng nó không bỏ được, mà lại tốn bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là mai quang.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Ai tin. — Bản quán được tin buồn rằng cụ bà Lê-xuân-Ea là thân-mẫu ông Lê-xuân-Kỳ là thế ngày 11 Mai tại Làng-chán. Năm nay cụ hưởng thọ 85 tuổi.

Bản quán có lời chia buồn với qui-quyến.

(Tin này đã đăng trong số báo ngày 15 Mai, nhưng in lầm mất một chữ, nên đã in lại cho đúng).

BẾN-THỦY (Vinh)

Trả lời bài « bụt bữa cỗ » — Trong một tờ báo kia, có đăng một bài để nhan là « vì bụt bữa cỗ » của M. T lại cáo, trong bài ấy chúng tôi thấy M. T. bình phẩm « mấy thầy » vì bụt bữa cỗ cười mà nói xấu nhà trai. Chúng tôi không hiểu M. M. T là hạng người nào mà ăn nói cẩn-đỗ như thế ; ở Bến-thủy này thiếu gì các thầy, thầy thì làm việc sở công, thầy thì làm việc sở tư, kẻ cũng khá đông, sao không nói rõ những thầy nào, mà đám vu đầu cả nắm như thế? Hay là ông được cái nàn-bạnh đến ăn bữa cỗ ấy (vì nghe như nhà đàm ấy ở nhiều cỗ lắm mà!) cho nên ông phải bênh vực cái thanh thế các nhà ấy chăng? vì lẽ gì mặc lòng, cái giá trị của ông đối với bài lai cáo ấy, chúng tôi bất tất phải bàn đến, chúng tôi cứ trách ông đã là người cầm bút mà lại còn ngu như thế, để mang tiếng cả bọn các thầy.

Một bọn các thầy lại cáo

QUẢNG-NGÃI

Con chó có nghĩa. — Ông quan ba thầy thuốc có nuôi một con chó tây, ông ta thương nó lắm, đi đâu nó thường theo bên chưn, không chịu rời chỗ ra một bước.

Mới rồi ông có giấy về nghỉ bên quí quốc, lúc ông đi vì lật đật lên xe sợ trễ, bỏ quên nó ở lại, nó không thấy chủ quanh quẩn chạy tìm kiếm cũng không được, bơ ngơ bơ ngẩn rồi tội nghiệp! Tăng-g-ê-chi-cẩu tình trọng thấy mà thương! hai con mắt nó đỏ ghèn chảy máu, tưởng như khóc rất thê thảm vậy! luôn như thế ba hôm không chịu ăn uống chi hết rồi chết đói mà thôi!

Một con vật rất có nghĩa, biết tình thầy trò thấy mà đáng thương! Trông vật mà ngẫm cho người tâm! nếu con bất hiếu đánh cha chửi mẹ vợ bất nghĩa mê trai hại chồng, chồng vô tình sang giàu đổi vợ, anh em ruột thịt vì tiền cẩu chia rẽ giết nhau, bà con thấy nghèo khổ đổi dãi đạm bạc ỏi thế tình đau bạc lẽm thường điên đảo ngày một thêm nhiều, nói không cùng được. Nghĩ mà buồn cho các bạng người ấy, không bằng loài vật! tình tệ chi cho lắm vậy ai!

Vật còn biết nghĩa tớ thầy,
Nhân tình đau bạc biết ngày nào thôi

Sổ quyên cho Hội Việt-Nam Thanh-niên

Tỉnh Hà-đông

Huyện Thanh-trì : MM. Nguyễn-Kỳ, tri-huyện 6 p ; Hoàng-v-Chính 2 p : Ng-đức-Đào, Thanh-xuân-Cầu, Vũ-Phong, Ng-đức-Độ, Ng-Doanh, Bùi-xuân-Đài, Nguyễn-hữu-Tài, Lương-bách-Phương, Ng-quang Hoán, Phạm-xuân-Long, Ceo-v-Cơ, Ng-văn-Ngọc, Ng-v-Trọng, Nguyễn-hữu-Chu 14 p ; cộng 22 p.

Huyện Chương-mỹ : MM Vũ-ngọc-Thời, tri-huyện 5 p ; Ta-v-Nhu, Đào-phú-Kiêm, Lê-xuân-Phương 6 p ; Lê-đình-Cẩn, Đàm-xuân-Phán, Kunli-quang-Kim, Đỗ-nguyên-Lương, Hoàng-đình-Khôi 5 p ; cộng 16 p

Huyện Hoàn-long : MM. Lê-v-Bích-án-sát, Ng-lê-Tế, thương-tá, Trần-Xuân, tri-huyện 15 p ; Ng-tiếp-Tá, Ngoc-hà-Tong, tổng Đại-vân 3 p ; xã Đồng-nước 0 p 60 ; Hoàng-đức-Lương, Bố mạnh-Poan, Ng-văn-Phương, Ng 8p 2 p ; Phạm-v-Vấn, Ng-đức-Thu, Phạm-Chinh, Ng-văn-Thu Ng-xuân-Thu 2 p ; cộng 22 p 60

55 tỉnh quan-lớn Hà-đông cộng được . . . . . 550 p 90

Trừ ra số tiền cẩu quảo Tổng-đốc Hoàng-trọng-Phu quyên cho đã đăng lần trước là : 250 00

Còn cộng được . 300 p 90

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rõi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều đến đâu ; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!

Nên chú ý, thì làm thế nào? Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chữa riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên nầu. Thuốc Depuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa ; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bảo-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gé đa trông sang.

茂-MAO-SENG盛

57, Rue Jean-Dupuis (cũ Mới), Hanoi

MÁY NÓI số 243

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Có cả gạch xây nhà bán.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẠO-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại nhiễt thực trách bản-hiệu. Vậy nọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ bà chuông mã ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS DUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2015

LỜ ĐỜI CHỖ Ở

Xin nói ông nào hiện, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quán bác, chứa lại thứ nào tốt hiện rõ ràng cho đẹp, rồi gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để anh chữ giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì có người lo về khoản phải trả phép lạ.

TRUNG BẮC TÂN VĂN

Nếu ai hay

泰 NAM-THÁI-商

Do Võ Phi Hùng Sưu Tầm Và Giới Thiệu - Huỳnh Lê Thanh Xuân Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Nếu ai sợ HƯ PHỔI
thì phải LO, MÀ ĐỪNG MINH
thì phải uống
SOLUTION PAUTAUBERGE
là một vị THUỐC TRỪNG ĐỘC HAY và BỔ HẾT HỤC
Không có thuốc bổ nào hay hơn thuốc
NGỪA BỆNH HAY HƠN LÀ CHỮA
PAUTAUBERGE 10, Rue de Constantinople, Paris et toutes Pharmacies

26, Quai Clémenceau, 26
(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)
HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàu ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.
Hàng tốt giá hạ.
NAM-THÁI
Kính-cáo.
2021

Dù ai biến thuốc bệnh tình (lậu và giang-mai) ở đâu hay? Ngại nào bị đã lâu hay mới, nên dùng thử thuốc của hiệu TIẾN-HƯNG-LIÊN, số nhà 46, phố Principale ở Đáp-cầu, vì thuốc của bản hiệu hầu khắp các nơi đều biết tiếng, đã mau khỏi bệnh lại chẳng tốn tiền và không hại sinh-dục.
Giá mỗi lọ độ hơn một đồng cả cước.
2082

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là hởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, com-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, hễ rất là bổ sức cho dân-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém cỏi thì khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng chỉ là công-hiệu.
Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.
Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hãy nhìn thuốc đời mà đi.

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:
Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phải ra điều bởi tại nọc cả. Vậy muốn cưỡa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công hiệu bằng Cuốc:

Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to.

HẮC-LÀO	ECZÉMA
thì 3 liều khỏi	thì 25 ngày là công

Mẫu-hàu — Paroma

Bàn dân thiên-hạ ai cũng muốn được mạnh khỏe bình yên, ấy thế mà bàn dân thiên-hạ lại hầu như cũng lãnh đạm đối với cách làm cho mạnh khỏe bình yên vậy. Ai đã biết rằng dùng thuốc Pilules Pink thì những người mệt nhọc yếu đuối cũng hồi sức lại được, mà lại lành đạm như thế thì thực đáng tội với mình, mà cũng là một việc vô nghĩa lý nữa.
Thuốc Pilules Pink bổ chân huyết làm cho huyết trong lên, và thêm sức. Thuốc ấy lại bổ thần kinh tì-vị và làm cho ngon cơm nữa. Thuốc ấy có những tính-chất rất tốt thực là một thứ thuốc hiệu-nghiệm để trừ các bệnh gốc ở chân huyết xấu, thần kinh mệt mà ra. Thuốc ấy bán tại tất cả các hàng Bào-chế, và có gửi bán tại hiệu Bào-chế trung-ương Đông-pháp của M. Ed. CHASSAGNE.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỏi bạn hút thuốc lá
Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu CORONA của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu GUIONEAUD Frères bán.
Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giọng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.
Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá dơi hiệu CORONA không ho bao giờ.
Không cứ người khỏe, cả người yếu mệt hút thuốc lá hiệu CORONA cũng không thấy khó chịu trong tì-vị.
Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhìn ra rằng thuốc ấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.
BÁN TẠI:
GUIONEAUD Frères
HANOI HAIPHONG
3053

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hoa không có phụ chất nhiều môn
Mỗi hoàn 0,50 (chỉ uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẦN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trừ tại: 6, Rue St-Pierre-Nolasque PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM
Cũng có bán tại: Hiệu E. CHASSAGNE, Phó Bảng 1, Rue Paul Bert, Hanoi, và các hiệu bào chế khác.

SẮP MỞ

PACHOD Frères & Cie LYON

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY
Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Quí và Phố-Quí ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Quí có 3 phiên chợ Hễ ai buôn bán xăm xắt lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-tư chở, tính giá phải chăng.
Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin biệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.
Đường Yên-Lý đi cho Biếc thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.
2012

Độ rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ nóng ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.
Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò-đa trông sang, Hanoi

145

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, ngụ ý răn dạy thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Vệ-đông-bưu thở dài mà rằng :
— Đã tự cái lòng tử-tế của tướng-công đã quá yêu mà tiến cử tôi, nhưng tự thẹn cái tôi ngu-mê TRgia còn chẳng xong, lại bàn đến việc cứu-quốc. Ngày nay tôi xin từ chức, rồi tìm nơi hoang-sơn giải-tự nào để ẩn-hành.
Lưu-qui và *Doãn-công* đều kinh-ngạc mà hỏi rằng :
— Ô-hay! sự-thể làm sao mà quan nguyên-soái lại nói những câu kỳ dị như thế ?
Vệ-đông-bưu bất đắc dĩ phải thuật chuyện đầu đuôi cho mọi người nghe. *Lưu-qui* nghe nói, cả cười mà rằng :
— Quan nguyên soái họ Vệ ơi! tôi đây vẫn kính phục ngài là một bậc đại văn-hào, nên mới tiến cử ngài làm chức nguyên-soái, nay ngài nói mấy câu ấy thì thật khiến cho các quan văn võ trong triều, ai cũng phải tức cười. Tôi hãy xin hỏi quan nguyên-soái một câu nầy : các bộ trung-thần lương tướng đời xưa, biết bao nhiêu người vì nước mà phải xa-cách chơ vợ, lìa bỏ vợ con, ngày nay quan nguyên-soái mới vì một người tiểu-thiếp và một vị tiểu-thư mà đã vội chân đơi, muốn ẩn thân vào nơi rừng rú. Thế thì chẳng những bỏ cái lòng « Trung quân ái quốc » mà đối với lệnh-tỷ (tức *Vệ-đông-nga* vương-phi), không biết quan nguyên-soái nghĩ thế nào. Tôi dám chê quan nguyên-soái về điều ấy.
Doãn-công nói :
— Quan nguyên-soái chớ nên lấy điều ấy làm sỉ-nhục. Dẫu người vợ chính-thất, cũng còn vì nhường y-phục, rách nát thì bỏ đi, huống chi là một người tiểu-thiếp và một đứa con gái đã gả chồng ấy. Cũng vì lẽ ấy mà tôi không dám thưởng đến sự tiểu-thiếp làm chi. Quan nguyên-soái thử nghĩ đó mà coi : Phàm con cái lòng những người tiểu-thiếp có mấy kẻ được nên người. Sao quan nguyên-soái lại vì việc ấy mà ngã lòng nếu chi.
Hàng-khôi-thần cũng hết sức tìm lời khuyên-giải. Sau bốn người lại cùng nhau đàm-luận quốc-sự, lại đem rượu ra uống. Khi uống rượu xong, *Lưu-qui* mới cáo từ lui về. *Vệ-đông-bưu* gia sức luyện-tập quân mã, ngày giờ thấm-thoắt, lại vừa được 5 năm.
Một hôm nàng *Diêm-tuyết* xem thiên-văn, nói với thân-phụ là *Lưu-qui* rằng :
— Đêm qua con xem tinh-tượng, thấy vì sao thái-bậu đã hiện ánh sáng chắc chỉ trong một tháng nữa thì sẽ có việc binh-đao. Vậy thì công-việc ở vương-phủ, thân-phụ định giao phó cho ai ?
Lưu-qui nói :
— *Diêm-tuyết* con ơi! Công-việc ở vương-phủ, ta đã nhờ cô *Doãn* lão gia trông nom hộ. Lão-gia vốn là một người lão-thành luyện-đạt, lại có *Chu-nhân* giáp đỡ. còn lo-ngại nỗi gì !
Nói chưa dứt lời thì bỗng nghe báo *Triệu-vương* có lệnh triệu vào vương-phủ. *Lưu-qui* vội-vàng đội mũ mặc áo đi ngay. Khi tới vương-phủ lại có lệnh triệu vào nội-cung. *Lưu-qui* biết là có biến cố, theo nội-giám vào.
Triệu-vương trông thấy vội vàng đứng dậy nghênh-tiếp và trao một phong thư cho *Lưu-qui* xem. *Lưu-qui* xem xong, vừa sợ vừa mừng.
Mai-thái-phi ngồi trong rèm, bảo *Lưu-qui* rằng :
— *Lưu* tiên-sinh ơi! Mẹ con là bậy giờ không biết nghĩ thế nào, chỉ trông cậy ở tiên-sinh đó! Ngày nay ta muốn tiễn Kinh để vấn-an thái-hậu. Nếu thượng-hoàng không về thì ta cũng xin lưu lại nam-nội, bầu-bạn thái hậu, gọi là báo-đáp nghĩa cũ tình xưa.
Mai-thái-phi nghĩ những nỗi thương tâm, lại tủi hai hàng nước mắt khóc. *Lưu-qui* còn đang tìm lời khuyên giải thì bỗng thấy có tên cung-nữ lươi cười hớn hở, chạy vào báo tin mừng.
Tên cung nữ qui xuống tâu rằng :
— Muôn tâu thái-phi ! Vương-phi vừa mới sinh hạ nam-tử, mà thân thể rất khang-kiện, thật là một việc đáng mừng!
Mai thái-phi nghe nói mừng lòng. *Lưu-qui* vội vàng chúc mừng *Triệu-vương* và sụp lạy làm lễ triều-hạ. *Triệu-vương* chối từ không dám nhận lạy, rồi hai tay đỡ lấy *Lưu-qui* đứng dậy.
Mai thái phi thở dài mà than rằng :
— Năm xưa vương-phi sinh hạ thế-tử, đã nhờ thái-phu-nhân (trỏ bà *Đậu-hàm-hương*) trông nom cho, vậy nên lần nầy không dám phiền đến thái-phu-nhân nữa. Nhưng nay mai khỏi nghĩa binh thì công việc trong cung, lại phải nhờ đến thái-phu-nhân trông nom giúp, và ở đây làm bạn với vương-phi cho vui.
Lưu-qui tâu rằng :
— Muôn tâu thái-phi ! kẻ hạ-thần xin về nói với thảo-mẫu kẻ hạ-thần sẽn soạn vào cung để trông nom các công việc.
Mai-thái-phi vui mừng mà bảo rằng :
— Nếu được như vậy thì ta còn lo ngại nỗi gì. Nhưng ta còn một việc muốn nói với tiên-sinh. Số là ta vẫn nghe đồn lệnh-ái là người đức-mạo kiêm-toàn, lại thông-biển thiên văn. Hồi 10 năm trước ta có được giáp mặt một lần, trong lòng vẫn lấy làm qui mến. Nay ta muốn tiến sinh cho lệnh-ái cũng đi với ta để cho thêm vui.
Lưu-qui cúi đầu ngẫm nghĩ, hồi lâu chưa trả lời. *Mai-thái-phi* hiểu ý, lại nói :
— *Lưu* tiên-sinh ơi! Xin tiên-sinh cứ yên lòng, chớ thấy việc *Phi-giao* năm xưa mà lấy làm lo-ngại. Nay ta xin nhận lệnh-ái làm nghĩa-nữ, ta quyết không khi nào lại để đi-lụy như xưa.
Triệu-vương nghe lời *Mai-thái-phi*, liền đứng dậy nói với *Lưu-qui* rằng :
— *Lưu* tiên-sinh ơi! xin tiên-sinh cứ cho lệnh-ái đi cùng với thân-mẫu tôi cho vui.
Lưu-qui vâng mệnh về nhà nói với mẹ là bà *Đậu hàm-hương*. Bấy giờ trong cung ngoài thành đều náo động về việc sắp khởi binh. Bà *Ôn-thái-phi ở Hán-vương* phủ cũng ý-kiến như thư đến rủ bà *Mai-thái phi* đề cùng tiến kinh.
Bà *Mai-thái-phi* thấy bà *Ôn-thái-phi* cũng đồng ý với mình thì rất lấy làm vui mừng, trong-thưởng cho người mang thư và bảo nên mau mau về nói trước để sửa soạn đồ hành-lý.
Triệu-vương chọn ngày khởi binh. *Trương-vinh* làm tiền phong, *Vệ-đông-bưu* làm nguyên-soái. *Triệu-vương* phát một đạo hịch-văn đi trước, nói là phụng mệnh thái-hậu đem quân tiến kinh.
Quân đi đến đâu, các quan sở-tại đều ra nghênh tiếp, nhân-dân đều được yên ổn, không bị những nhiễu ty gì. *Đại-binh* cứ thẳng đường kéo lên phía bắc.
Trương-vinh đi tiên-phong, bỗng thấy một người thám-tử về báo nói rằng :
— Dạ dám bẩm tướng-quân ! Bây giờ đã đến địa-giới *Sơn-đông*. Chúng tôi nghe tin quân *Hán-vương* đã đóng ở trong thành, *Hoàng-phủ* phò-mã đang đem quân đi đuổi *Đỗ-mạn-hưng-phục*, vậy chúng tôi phải về đây báo-bẩm.

(Còn nữa)

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Năm thứ mười một, số 10 tháng 1930 — MỖI SỐ : 0$10 — Năm thứ THỨ TƯ 23 MAI 1928

Trung Bắc Tân Văn